

Саха тыла 76 кылаас (68 чаас)

Г.Г. Филиппов, Г.И.Гурьев, Л.Е.Манчурина, А.Д. Семенова. «Саха тыла» НКК «Бичик», 2017с.

Сылга бырагырааманан – 68 чаас

Былаанынан – 68 чаас, нэдиэлэбэ – 2 чаас: I чиэппэргэ – 16 ч., II чиэппэргэ – 16 ч., III чиэппэргэ – 20 ч., IV чиэппэргэ – 16 ч.

	Уруок тиэмэтэ	Үөрэх дэгиттэр дьайыылара (УУД)			Бэриллбит чааһа	Чыыһылата былаанынан	Чыыһылата Ытыктылыбыты- нан	Дьиэбэ үлэ
		Тус санааны, сыһыаны сайыннараp үөрүйэх (личностные УУД)	Үөрэх сатабылларын сайыннараp үөрүйэх (метапредметные УУД)	Тустаах үөрэх предметин үөрэтэр үөрүйэх (предметные УУД)				
I чieппэр - 16								
1	Кириин уруок Төрөөбүт тыл – сайдыы төрдө	Төрөөбүт тыл историятын билии, ытыктабылыиитии. Төрөөбүт тыл – иитиллэр, үөрэнэр, сайдар тыл	Төрөөбүт тылыгар тугу билэрин-билбэтин, тугу ситэри үөрэтиэхтээҕин арааран өйдүүр	Санаатын сааһылаан сангарар уонна суруйар	1	03.09.19		
	5-6 кылааска үөрэппити хатылааһын (3ч+1ч)							
2	Тыл баайа.	Төрөөбүт тыл историятын билии, ытыктабылыиитии. Төрөөбүт тыл – иитиллэр, үөрэнэр, сайдар тыл	Төрөөбүт тылыгар тугу билэрин-билбэтин, тугу ситэри үөрэтиэхтээҕин арааран өйдүүр	Санаатын сааһылаан сангарар уонна суруйар	1	04.09.19		
3	Сиинтэксис уонна сурук бэлиэтэ			Бииргэ тапсан үлэлиир, быһаарсар, сөптөөхтүк салайынар	1	10.09.19		
4	Саҥа чаастара: аат тыл, даҕааһын аат, солбуйар аат, ахсаан аат				1	11.09.19		
5	Ситимнээх саҥа. Дьыктаан “Ас мээрэйэ”				1	17.09.19		

	Морфология. Таба суруйуу. Тыл култуурата (40ч+17ч)							
6	Туохтуур олох халыптара (22)							
	Туохтуур өйдөбүлэ, морфологическай бэлиэтэ	Төрөөбүт тылы билии суолтатын өйдөөһүн. Тыл баайын хангатыы, тылдытынан сатаан үлэлиир	Туохтуур өйдөбүлэ. Саха тылыгар туохтуур үс бөлөҕө: тус туохтуур, аат туохтуур, сыһыат туохтуур. Туохтуур олоҕо, үөскүүр ньымата. Паараласпыт туохтуурдар уратылары. Туохтуур ахсаанынан, сирэйинэн, кэминэн, кизэбинэн уларыыыта Туохтуур ураты көрүнүн сатаан туттар, күннээҕи олохтон холобурдуур Саха тылыгар туохтуур туттуллар уратытын билэр, сыһыарыы көмөтүнэн үөскэтэр Санарар санаҕа сөпкө туттар Алҕаһы көннөрүнүү: тылы сэрэйэр дыобура сайдыбыт.	Туохтуур өйдөбүлүн билэн санга чааһынан ырытыы Тыл саппааһын байытыы Тыаһы үтүктэр туохтуур өйдөбүлүн билэн, этиинэн үлэлээһин Тыл суолтатын билиини кэнгэтии Дьүһүннүүр туохтуур өйдөбүлүн билэн, этиинэн үлэлээһин Тыл суолтатын билиини кэнгэтии Саастыылаахтарын кытта бииргэ тапсан үлэлиир, сыал-сорук туруоруммутун быһаарсар	1	18.09.19		
7	Туохтуур олоҕо				1	24.09.19		
8	Туохтуур суолтатынан арааһа хайааһын туохтуура, турук туохтуура, тыаһы үтүктэр туохтуур, дьүһүннүүр туохтуурдар				1	25.09.19		
9	Туохтуур үөскүүр ньымата				1	01.10.19		
10	Ситимнээх санга Кэпсэтии (диалог)-тиэкис Кэпсэтии арааһа				1	02.10.19		
11	Туохтуур туһаайыытын суолтата, арааһа				1	08.10.19		
12	Ситимнээх санга Уус-уран истиил өйдөбүлэ, бэлиэтэ, туттуллар эйгэтэ.				1	09.10.19		
13	Көмө туохтуур өйдөбүлэ				1	15.10.19		
14	Туохтуур көрүнүн арааһа				1	16.10.19		
15	Ситимнээх санга Уус-уран ойуулааһын уратыта, арааһа				1	22.10.19		
16	Хонтуруолунай дыктаан				1	23.10.19		

II чиглэл - 16

1	Туохтуур туттулук халыыптара	Сахалыы кэпсэтии сиэрин ингэринии Сиэр-майгы сыаннастарын, араас өрүттэрин быһаара тыллары билии Төрөөбүт тылы билии суолтатын өйдөөһүн. Тыл баайын хаһатты, тылдьытынан сатаан үлэлиир	Туохтуур өйдөбүлэ. Саха тылыгар туохтуур үс бөлөҕө: тус туохтуур, аат туохтуур, сыһыат туохтуур. Туохтуур олоҕо, үөскүүр ньымата. Туохтуур ахсаанынан, сирэйинэн, кэминэн, кизэбинэн уларыыыта	Туохтуур өйдөбүлүн билэн санга чааһынан ырытыы	1	05.11.19		
2	Тус туохтуур өйдөбүлэ			Тыл саппааһын байытыы	1	06.11.19		
3	Туохтуур уларыыыта ахсаанынан, сирэйинэн, кэминэн уларыыыта			Тыл суолтатын билиини кэнгэтии	1	12.11.19		
4	Туохтуур ахсаанынан, сирэйинэн, кэминэн уларыыытыгар эрчиллии			Дьүһүннүүр туохтуур өйдөбүлүн билэн, этиинэн үлэлээһин	1	13.11.19		
5	Паараласпыт туохтуурдар			Саастыылаахтарын кытта бииргэ тапсан үлэлиир, сыал-сорук туруоруммутун быһаарсар	1	19.11.19		
6	Ситимнээх санга Киһи тас көрүнүн, майгытын-сигилитин, ис туругун ойуулааһын				1	20.11.19		
7	Аахпыттан суруйуу				1	26.11.19		
8	Ситимнээх санга Пубулуустука истиилин өйдөбүлэ, бэлиэтэ туттуллар эйгэтэ				1	27.11.19		
9	Туохтуур кизэптэрэ				1	03.12.19		
10	Туохтуур кизэптэрин этиигэ туттуу				1	04.12.19		
11	Туохтууру хатылааһын				1	10.12.19		

12	Ситимнээх сага Киһи үлэтин-хамнаһын ойуулааһын. Тиэкиһинэн үлэ.				1	11.12.19		
	Сыһыат туохтуур (4ч+1ч)							
13	Сыһыат туохтуур суолтата, морфологическай бэлиэтэ, арааһа	Сахалыы кэпсэтии сиэрин ингэринии Сиэр-майгы сыаннастарын, араас өрүттэрин быһаара тыллары билии	Сыһыат туохтуур өйдөбүлүн билэн, нуучча тылын кытары ситимнээһин, тэҥнээһин Сыһыат туохтуур өйдөбүлэ, бэлиэтэ, арааһа, туттуллуута. Бииргэ үлэлири былаанныыр, ырытыыга, кэпсэтиигэ кыттыһар	Саха тылыгар сыһыат туохтуур туттуллар уратытын билэр, сыһыарыы көмөтүнэн үөскэтэр Санарар саҥаҕа, сурукка сөпкө туттар	1	17.12.19		
14	Сыһыат туохтуур үөскүүр нымата				1	18.12.19		
15	Сыһыат туохтууру хатылааһын				1	24.12.19		
16	Ситимнээх сага Дьыктаан “Кулунчук”				1	25.12.19		

III чиэппэр - 20

	Аат туохтуур (8ч+2ч)							
1	-Аат туохтуур суолтата, морфологическай бэлиэтэ	Сиэр-майгы сыаннастарын өйдөөһүн. Төрөөбүт тыл норуоту сөмөҕөлүүр тыл. Сахалыы кэпсэтии сиэрин ингэринии	Аат туохтуур суолтата уонна морфологическай бэлиэтэ, этиигэ чилиэн буолуута. Аат туохтуур уларыйыта, этиигэ туттуллуута Аат туохтуур өйдөбүлүн билэн, нуучча тылын кытары ситимнээһин, тэҥнээһин Тылы байыты Бииргэ үлэлири былаанныыр, ырытыг, кэпсэтиигэ кыттыһар	Саха тылыгар аат туохтуур туттуллар уратытын билэр, сыһыарыы көмөтүнэн үөскэтэр Санарарсаҥаҕасөпкөтутт ар	1	14.01.20		
2	-Аат туохтуур арааһа				1	15.01.20		
3	-Аат туохтуур аат тыл суолтатын ылыныта				1	21.01.20		
4	Аат туохтуур уларыйыта				1	22.01.20		
5	-Аат туохтуур чилиэнин быһыытынан туттуллуута				1	28.01.20		
6	Ситимнээх сага Пубулуустука истиилин атын истииллэртэн араарыы.				1	29.01.20		

7	Аат туохтууру хатылааһын				1	04.02.20	
8	Үлүбүөй туохтуур өйдөбүлэ, этиигэ оруола				1	05.02.20	
9	Үлүбүөй туохтуур этиигэ оруола				1	11.02.20	
10	Ситимнээх санга Сорудахтаах аахпыттан суруйуу				1	12.02.20	
	Сыһыат (5ч+2ч)						
11	-Сыһыат өйдөбүлэ, морфологическай бэлиэтэ	Төрөөбүт тыл – иитиллэр, үөрэнэр, сайдар тыл Туттуллубат буолбут тыл саппааһын байытыы	Сыһыат суолтата, эттигэ туттуллуута, араастара. Тылдытынан үлэ Төрөөбүт тылыгар тугу билэрин-билбэтин, тугу ситэри үөрэтиэхтээгин арааран өйдүүр. Сыһыаны көннөрүнэр, ырытар, хонтуруолланар Кэпсэтэр кэмнэ бэйэтин билбитин-көрбүтүн сатаан кэпсиир, болѳомтону тардар	Саха тылыгар сыһыат туттуллар уратытын билэр, сыһыарыы көмөтүнэн үөскэтэр	1	18.02.20	
12	Сыһыат арааһа				1	19.02.20	
13	Ситимнээх санга Уус-уран айымньыга ойуулааһын тылын-өһүн уратыта				1	25.02.20	
14	Сыһыат үөскүүр ньымата				1	26.02.20	
15	Сыһыат этиигэ туттуллуута				1	03.03.20	
16	Сыһыаты хатылааһын				1	04.03.20	
	Көмө санга чаастара (7ч+3ч+1ч)						
17	Эбиискэ өйдөбүлэ, арааһа	Төрөөбүт тыл – иитиллэр, үөрэнэр, сайдар тыл Туттуллубат буолбут тыл саппааһын байытыы	Эбиискэ көмө санга чааһын быһыытынан уратыта, этиигэ туттуллуута Тылы сөпкө туттуу, алѳаһы булан көннөрүнүү, бэйэ билиитин сыаналааһын, тургутунуу Бииргэ	Эбиискэни атын көмө чааһыттан араарар, дэгэт суолтатын өйдүүр	1	10.03.20	
18	Эбиискэлэр этиигэ туттуллуулара				1	11.03.20	

			үлэлири былаанныр, ырытыга, кэпсэтиигэ кыттыһар					
19	Ситимнээх саҥа Бэрэбиэркэлиир дыктаан (ойуулааһын тиэкис)				1	17.03.20		
20	Хатылааһын				1	18.03.20		
IV чииппэр - 16								
1	Сыһыан тыл өйдөбүлэ	Төрөөбүт тылы билии суолтатын өйдөөһүн. Тыл баайын ханатыы, тылдытынан сатаан үлэлиир	Сыһыан тыл көмө саҥа чааһын быһыытынан уратыга, этиигэ туттуллуута Тылы сөпкө туттуу, алҕаһы булан көһнөрүнүү, бэйэ билиитин сыаналааһын, тургутунуу Кэпсэтэр кэмнэ бэйэтин билбитин-көрбүтүн сатаан кэпсиир, болѳомтону тардар	Сыһыан тылы атын көмө чааһыттан араарар, дэгэт суолтатын өйдүүр	1	07.04.20		
2	Сыһыан тыллар араастара уонна суолталара				1	08.04.20		
3	Ситимнээх саҥа Кэпсэтии истиилигэр уус- уран ойуулааһыны туттуу				1	14.04.20		
4	Дьөһүөл өйдөбүлэ. Төрүт уонна үөскээбит дьөһүөллэр	Төрөөбүт тылы билии суолтатын өйдөөһүн. Тыл баайын ханатыы, тылдытынан сатаан үлэлиир	Дьөһүөл көмө саҥа чааһын быһыытынан уратыга, этиигэ туттуллуута Дьөһүөл өйдөбүлүн билэн, нуучча тылын кытары ситимнээһин, ырытыы Биирдиилээн уонна бөлөбүнэн үлэҕэ кыттыһыы, бэйэ санаатын ырытыы	Дьөһүөлү атын көмө чааһыттан араарар, дэгэт суолтатын өйдүүр	1	15.04.20		
5	Дьөһүөл суолтатынан арааһа, этиигэ туттуллуута				1	21.04.20		
6	Араас истиилинэн тойонноохун уратыта				1	22.04.20		
7	Ситимнээх саҥа Аахпыттан суруйуу				1	28.04.20		
8	Ситим тыл өйдөбүлэ, суолтата	Төрөөбүт тылынан холкудук этиилэри	Ситим тыл этиигэ туттуллуута, сурук	Ситим тылы этиигэ сөпкө туттар,	1	29.04.20		

9	Ситим тыл этиигэ туттуллуута, сурук бэлиэтэ	онорор, ситимниир ньымалары чуолкайдыр	бэлиэтэ Ситим тыл этиигэ туттуллуутун уратыта, сурук бэлиэтэ Ситимнээх этиилэри онорору сатыыр, атын оҕо онорбутун болҕойон истэр, ылынар	интонациялаан ааҕар	1	05.05.20		
10	-Сана аллайыы (2ч+1ч) Саҥа аллайыы өйдөбүлэ	Сахалыы кэпсэтии сиэрин инэринии, бэйэ иэйиитин,	Саҥа аллайыы суолтата, этиигэ интонацията, сурук бэлиэтэ	Этиигэ, тизкискэ сана аллайыы көмөтүнэн киһи туругун, сыһыанын, иэйиитин быһаарар, бэйэтэ сатаан туттар	1	06.05.20		
11	Саҥа аллайыы этиигэ туттуллуута	туругун сатаан тиэрдии	Литература учебнигыттан холоһуурдары көрдөөн булуу, этиигэ туттуллуутун ырытыы		1	12.05.20		
12	Хатылааһын		Суругунан уонна тылынан бэйэ санаатын саталлаахтык тиэрдии.		1	13.05.20		
13	Хонтуруолунай үлэ				1	19.05.20		
Сылы түмүктүүр хатылааһын (5ч)								
14	Туохтуур. Хатылааһын	Тылдьытынан үлэлири билэр	Үөрэппит бары саҥа чаастарын хатылааһын	Саҥа чаастарыгар билиини тургутуу,	1	20.05.20		
15	Сыһыат туохтуур. Аат туохтуур. Хатылааһын	Төрөөбүт тыл – иитиллэр, үөрэнэр, сайдар тыл	Таба суруйууга үлэ	этиини сатаан ырытыы	1	26.05.20		
16	Сыһыат. Көмө саҥа чаастара. Хатылааһын		Сыал- сорук туруорунан, ылбыт билиини чинэтии, олохсутуу	Үлэ сыалын-соругун өйдүүр.	1	27.05.20		
			Суругунан уонна тылынан бэйэ санаатын саталлаахтык тиэрдии, биирдиилээн уонна бөлөҕүнэн үлэ үлэҕэ кыттыһыы					